

מיצ"ב

מבחן בעברית

כיתה ח | טור א | פנימי

שם התלמיד/ה: _____

הכיתה: _____

קראו את המאמר, וענו על השאלות שאחריו.

לצלם את הטבע – לשמור על הטבע

מעובד על פי עידו ליבן, "לצלם את הטבע - לשמור על הטבע", גלילאו, יוני 2014.

צלמי טבע עושים עבודה חשובה מאוד: הם מעניקים לכולנו תמונות מדהימות, ולעתים אף עוזרים להציל בעלי חיים מסכנת הכחדה. אולם בתהליך הצילום חשוב מאוד לשים לב שלא להפר את האיזון העדין בין האדם לבין הטבע שמסביבו.

מעטים האנשים, גם מבין המטיילים המתמידים, שזכו לפגוש פינגווין, טיגריס או לווייתן בסביבתם הטבעית, ולמרות זאת כולנו יודעים איך הם נראים. זאת במידה רבה הודות לאנשים שמאחורי עדשת המצלמה. זה כ-150 שנה שצלמים מאפשרים לנו להכיר נופי טבע מרוחקים ובעלי חיים אקזוטיים. עם זאת התצלום המרהיב לא תמיד חושף הכול, ולעתים גם תמונה תמימה לכאורה יכולה להיות כרוכה ביותר נזק מתועלת.

עידו ליבן הוא עיתונאי עצמאי המסקר בעיקר תחומי סביבה ויחסים בינלאומיים בעבור כלי תקשורת בישראל ובעולם.

10 צילומי טבע הפכו אולי לדבר מובן מאליו, אבל במשך השנים כמה מהם שיחקו תפקיד חשוב בהגנה על הטבע ועל הסביבה. צילומי נוף שצילם האמריקאי ויליאם הנרי ג'קסון סייעו בהחלטה להקים את הפארק הלאומי ילוֹסְטוֹן שבארצות הברית ב-1872. יותר ממאה שנה מאוחר יותר, צילומים דרמטיים של ציפורים מכוסות נפט כתוצאה מדליפות הנפט בזמן מלחמת המפרץ הראשונה הופצו בכלי התקשורת ברחבי העולם, והמחישו את חומרת האסון הסביבתי, קרוב לוודאי באופן יעיל יותר מכל מאמרו אחרי הכול, "תמונה אחת שווה יותר מאלף מילים".

15 התפתחותה המואצת של הטכנולוגיה הביאה לשיפור דרמטי באיכות הצילום, והופעתה של המצלמה הדיגיטלית הפכה את הצילום לאחד התחביבים הנפוצים ביותר. נוסף על כך, האינטרנט והרשתות החברתיות אפשרו את התפתחותן של קהילות עניין מקוונות. פורומים העוסקים בנושאי סביבה וטבע ואתרים המוקדשים לצילום טבע נותנים היום פְּמָה לכל צלם חובב או מקצוען, ומאפשרים לו לחלוק את פרי מצלמתו עם יתר חברי הקבוצה.

20 לעתים המרדף אחר התצלום המנצח או אחר מה שנראה כהזדמנות חד-פעמית עלול לפגוע בטבע. בינואר 2013 התריעו חוקרים כי תיירים המבקרים בשמורת פֶּפֶּאָרָה שבדרום הודו הפכו לאיום חדש על הלוֹרִיס הַנְּרָפָה, קוף קטן, פרוותי וביישן החי במקום. מבקרים המבקשים להנציח את היצור החמוד במצלמותיהם נוהגים לשלם לתושבי המקום כדי שילכדו אותו. הלכידה נעשית לעתים קרובות על ידי תאורת פנסים ואף על ידי גדיעת עצים. אבל גם התערבות מועטה מזו עלולה לפגוע. במאמר שפורסם ב-2011 נטען כי יש לְקַאֵת שאפילו הצלילים שהמצלמות מפיקות בעת הצילום, מפריעים להן. חשוב להבהיר שברוב המקרים הנזק הסביבתי הקשור לצילום טבע נגרם בתום לב עקב רשלנות או פשוט בשל חוסר מודעות.

30 "אני חושבת שעל הצלמים מוטלת אחריות רבה כשיוצאים לצלם, ובעיקר כשמצלמים בטבע", אומרת מורגן הייס, צלמת טבע אמריקאית וחברה בליגה הבינלאומית של צלמים למען שמירת הטבע. "צילום לעולם לא מצדיק פגיעה בבעל חיים שמנסים לצלמו. צלמים צריכים לצמצם את השפעתם על בעלי החיים ועל המקומות שהם מצלמים בהם. הבעיה עלולה להיות קשה יותר כאשר מדובר בצלמים חובבים, פשוט מפני שמספרם גדול יותר. אנשים נלהבים כשהם מצלמים בחוץ, וייתכן שהם לא מבינים שהם גורמים נזק". עם זאת הייס מאשרת שגם צלמים מקצועיים ומנוסים עלולים לגרום נזק בשל עודף ביטחון עצמי. היא אומרת: "אני מכירה גם סיפורים על צלמים מקצוענים עם שיטות מפקפקות להשגת צילומים".

רק ביופי של הטבע אלא גם במפגעים סביבתיים. "אחת הדוגמאות", אומר איילון, "הייתה כשהגיעו לוואדי קֶלֶט לתעד זיהום שפכים בנחל בלב שמורת הטבע".

* * *

בסופו של דבר, בזכות צלמי טבע אנחנו מכירים את הפינגווין, את הטיגריס ואת הלווייתן ובזכותם אנו יודעים על מינים בסכנת הכחדה. יש להבטיח שהתמונות של בעלי החיים המרהיבים האלה לא יהפכו לתמונות האחרונות שלהם, וזה לא תלוי רק בצלמים.

70

טקסט: © כל הזכויות שמורות למחבר ולגלילאו.

תמונות: Delpixel/shutterstock.com, Urbanbuzz/shutterstock.com, גלילאו והמחבר

נראה שהפתרון צריך להיות חקיקה. במקומות שונים, למשל בבריטניה ובאירלנד, צילום בתנאים אשר עלולים להפריע לבעלי חיים מצריך רישיון מיוחד. בישראל לא קיימים חוקים מיוחדים להגנה על ערכי טבע מפני פגיעה אפשרית של צלמים. ענישה חוקית עשויה להתיע, אבל רבים מטילים ספק ביכולתה לעצב התנהגות. ההכרה הגוברת בהשפעה שיש לצילום טבע על הסביבה הביאה ארגוני צלמים לנסח כללים מקצועיים לצילום טבע. "... עלינו החובה, בתור אוהבי טבע וצלמים, לכבד את בעלי החיים והצמחים, לדאוג לביטחונם ולרווחתם ובכל מקרה של ניגוד אינטרסים להעדיף את טובתם על פני טובתנו האישית בתור צלמים", נכתב בראש הקוד האֶתי של "האגודה הישראלית לצילום טבע".

40

45

"המטרה של הקוד האתי היא להסדיר כללים ברורים של 'עשה ואל תעשה' ולהגדיר התנהגות מותרת והתנהגות אסורה. זה לא שצלמי הטבע הם עבריינים או שיעשו הכול כדי להשיג את התמונה", אומר אמיר איילון, צלם טבע וממייסדי האגודה הישראלית לצילום טבע, "אבל בכל זאת, יש הרבה דברים שלא תמיד כולם חושבים עליהם. חשוב להסביר מהי התנהגות שיכולה לגרום נזק וממה צריך להיזהר. אנשים שאינם מודעים להשלכות האפשריות ומנסים לצלם ציפורים בקן שיש בו ביצים או גוזלים", הוא אומר, "לא מבינים שברגע שמתקרבים ומבריחים את הציפור, החשיפה של הביצים, גם אם לכמה דקות, עלולה להרוס את הקינון, אם על ידי פגיעת חום ואם על ידי חשיפת הקן לטורפים".

50

55

צילום טבע יכול להיות יותר מתחביב לשעות הפנאי. הצלם יכול לא רק להימנע מפגיעה בסביבה אלא גם להתגייס באופן פעיל להגנתה. "זה לא בהכרח עניין של התמונה שצילמת – זו השאלה של מה לעשות עם התמונה שצילמת", אומרת היים "במקום להראות אותה לחברים ולמשפחה או לשמור אותה לעצמך, אפשר לרתום את הצילום לטובת מטרה כלשהי, או למען הבנה עמוקה יותר של סוגיות סביבתיות".

60

לפי איילון, מאחורי היוזמה להקמת האגודה הישראלית לצילום טבע הייתה הכוונה לגייס את המדיום של הצילום לטובת שמירת הטבע. "במקום שיש בו מאבק סביבתי ורוצים שנבוא ונצלם, אנחנו יוצאים לשטח. הצלמים עושים זאת בהתנדבות, והצילומים מתפרסמים אחר כך באמצעי התקשורת". במשך השנתיים שהאגודה פועלת התגייסו חבריה כבר כמה פעמים למען מאבקים סביבתיים בשיתוף פעולה עם "החברה להגנת הטבע" ו"רשות הטבע והגנים". הצילומים לא תמיד מתמקדים

65

פרק שלישי

26. להכיר את הטבע

לאחר שסיימתם לכתוב, קראו שוב את החיבור. בדקו אם הבעתם את דעתכם ונימקתם אותה היטב, אם כתבתם באופן ברור, לכיד ומקושר, ואם אין שגיאות לשון בחיבור.

יש דרכים שונות להכיר את הטבע, כגון צפייה בסרטי טבע וטיול בטבע.

כתבו כתבה לעיתון בית הספר והביעו בה את דעתכם איזו דרך עדיפה מבין השתיים.

נמקו את דעתכם (שני נימוקים לפחות). תוכלו להתבסס על הטקסט שקראתם.

כתבו כ־15 שורות (כ־150 מילים).

תוכלו לכתוב טיוטה בעמוד הבא.
